

платіжними картками. URL: <https://financer.com/ua/blog/vydy-shahraystva>; НБУ попередив про нову схему шахраїв: розсилають посилки “Новою поштою”. URL: https://gazeta.ua/articles/life/_nbu-poperediv-pro-novushemu-shahrayiv-rozsil-ayut-posilki-novoyu-poshtoyu/1098963.

12. Інтернет-шахрайства в умовах воєнного стану: як не потрапити на гачок до аферистів. URL: <https://legalaid.gov.ua/publikatsiyi/internet-shahrajstva-v-umovah-voyennogo-stanu-yak-ne-potrapyty-na-gachok-do-aferystiv/>.

Сиваченко Олег Андрійович,
слухач магістратури ІЗДН Національної
академії внутрішніх справ

ФІНАНСУВАННЯ ТЕРОРИЗМУ: ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ

На момент прийняття Кримінального кодексу України (далі – КК) у 2001 р. окремої кримінально-правової норми, яка б передбачала відповідальність за фінансування тероризму, не існувало. Фінансування тероризму передбачалося як кваліфікуюча ознака у ст. 258 КК «Терористичний акт». Але для приведення положень КК у відповідність з міжнародними вимогами у Верховній Раді України було зареєстровано кілька законопроектів з подібними пропозиціями. Відповідно до положень Міжнародної конвенції про боротьбу з фінансуванням тероризму, пропонувалося доповнити КК новою нормою, в якій передбачалася б відповідальність за фінансування тероризму. Такі законодавчі дії мали б усунути всі суперечності, що виникали при кваліфікації дій, спрямованих на фінансування тероризму. Та положення існуючих законопроектів, що були представлені на розгляд Верховної Ради України, не відповідали таким принципам криміналізації, як несуперечливість, ненадмірності заборони, визначеності та єдності термінології, повноти складу кримінального правопорушення та економії репресії.

Наукою кримінального права давно вже визнано, що спроба дати визначення тероризму шляхом переліку конкретних складів кримінальних правопорушень сама по собі є малопродуктивною. Дати визначення тероризму шляхом переліку складів правопорушень неможливо, оскільки це був би досить великий мінливий перелік, який потребував би постійного доповнення.

У іншому законопроекті ознаки фінансування тероризму пропонувалося включити до нової редакції ст. 258 КК, назву якої відповідно змінити з «Терористичний акт» на «Тероризм». Запропоновані формулювання відносно встановлення кримінальної відповідальності за фінансування або інше сприяння тероризму

вбачалися цілком точними, логічними та взаємоузгодженими. Водночас ряд формулювань і положень цього законопроекту потребували певного уточнення або викликали сумнів у їх доцільності.

З урахуванням вищевказаних законопроектів, Верховна Рада України 18.05.2010 р. прийняла Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом» [1]. Саме цим законом до норм чинного КК вперше була включена ст. 258-5 «Фінансування тероризму», яка існувала майже 10 років, до 2019 року. Законом України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 06.12.2019 р. [2] були прийняті зміни до ст. 258-5 КК і її диспозиція була викладена в такій редакції: «надання чи збір будь-яких активів прямо чи опосередковано з метою їх використання або усвідомлення можливості того, що їх буде використано повністю або частково для будь-яких цілей окремим терористом чи терористичною групою (організацією), або для організації, підготовки або вчинення терористичного акту, втягнення у вчинення терористичного акту, публічних закликів до вчинення терористичного акту, створення терористичної групи (організації), сприяння вчиненню терористичного акту, провадження будь-якої іншої терористичної діяльності, а також спроби вчинення таких дій».

З початком повномасштабної війни у 2022 р. ст. 258-5 КК знову зазнала змін: Законом України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України у зв'язку з ратифікацією Додаткового протоколу до Конвенції Ради Європи про запобігання тероризму, а також до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення боротьби з тероризмом» від 21.03.2023 р. [3] диспозиція статті викладена в іншій редакції: «Надання, збір чи зберігання будь-яких активів прямо чи опосередковано з метою їх використання або усвідомлення можливості того, що їх буде використано повністю або частково для будь-яких цілей окремим терористом чи терористичною групою (організацією), або для організації, підготовки або вчинення терористичного акту, втягнення у вчинення терористичного акту, публічних закликів до вчинення терористичного акту, створення терористичної групи (організації), сприяння вчиненню терористичного акту, навчання тероризму, перетинання державного кордону України з терористичною метою, провадження будь-якої іншої терористичної діяльності, а також спроби вчинення таких дій». Як бачимо, останній закон значно розширив форми об'єктивної сторони аналізованого злочину, криміналізувавши зберігання активів, навчання тероризму та перетинання державного кордону України з терористичною метою.

Слід констатувати, що законодавча робота по удосконаленню чинних кримінально-правових норм, пов'язаних з протидією тероризму, не зупиняється. Такі дії законодавця заслуговують схвалення зважаючи на умови, в яких живе наша держава вже майже два повних роки.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом» від 18.05.2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
2. Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 06.12.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
3. Закон України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України у зв'язку з ратифікацією Додаткового протоколу до Конвенції Ради Європи про запобігання тероризму, а також до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення боротьби з тероризмом» від 21.03.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>

Сохікян Артем Суренович,
аспірант Національного юридичного
університету ім. Ярослава Мудрого

ЩОДО КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ЗНАЧЕННЯ ВРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ ВИРОКУ СУДУ ІНОЗЕМНОЇ ДЕРЖАВИ

Кримінально-правове значення врахування вироку суду іноземної держави визначене ч. 2 ст. 9 КК України. Згідно цього припису у випадку, коли український суд враховує вирок іноземного суду, рецидив кримінальних правопорушень, невідбуте покарання або інші правові наслідки вироку суду іноземної держави враховуються при кваліфікації нового кримінального правопорушення, призначенні покарання, звільненні від кримінальної відповідальності або покарання. Зміст вищезазначеної норми дає підстави для таких висновків.

По-перше, слід звернути увагу на те, що фактично враховується не сам вирок суду іноземної держави, а його кримінально-правові наслідки. Вирок – це *документ* (акт правосуддя), що викладається у письмовій (у тому числі – електронній) формі, у якому суд вирішує питання про винуватість або невинуватість особи у вчиненому кримінальному правопорушенні, тобто визначає обґрунтованість пред'явленого особі обвинувачення по суті, та застосування за його